

Wedloop waardering derivaten onzin

Complexe werkelijkheid laat zich niet reduceren tot één journaalpost die andere informatie overbodig maakt.

Er bestaat geen superieure waarderingwijze voor derivaten in de jaarrekening. Zowel waardering tegen reële waarde als kostprijswaardering is niet zaligmakend. Accountants, regelgevers en toezichthouders kunnen dat maar beter onderkennen en hun energie steken in het beter toegankelijk maken van informatie.

Ze moeten dat zodanig doen dat de lezer van de jaarrekening zelf kan besluiten welke waarde hij het meest relevant vindt. Dus niet of, maar en/en.

Het debat over het heroverwegen van regels voor verwerking van derivaten in de jaarrekening is in alle hevigheid losgebarsten. Deze discussie is niet uniek. Er is al langer een ontwikkeling gaande waarbij een groep aanhangers van reële waarde vurig pleit voor het maximeren van het gebruik van deze waarderinggrondslag in de jaarrekening. Zij zijn van mening dat in dit waardebegrip alle relevante informatie samenkomt en dat reële waarde daarmee superieur is boven andere waardebegrippen.

Dat heeft onder de internationale boekhoudregels IFRS geleid tot een (tot voor kort) door velen verfoeide toename van het gebruik van reële waarde in de jaarrekening. Tegenstanders vinden dat reële waarde in een aantal gevallen moeilijk te bepalen is en sterk beïnvloed wordt door dagsentimenten.

Reële waarde is ook voor lang niet alle gebruikers het meest relevant voor hun beslissingen of oordeelsvorming. Niet voor niets heeft de politiek, zowel op Europees niveau als in Nederland, waardering tegen kostprijs expliciet als optie opgenomen in de wet.

Europa heeft zelfs afgedwongen dat banken onder IFRS voor bepaalde financiële instrumenten weer terug mogen naar kostprijswaardering.

Reële waarde is dus niet zaligmakend. Kostprijs ook niet. Rijst de vraag waarom we op zoek zijn naar één superieure verwerking van derivaten en andere financiële instrumenten. De complexe werkelijkheid laat zich namelijk niet reduceren tot één journaalpost die alle andere informatie overbodig maakt. Beide waarderinggrondslagen kunnen bij strikte toepassing en een kritische benadering tot relevante inzichten leiden. En beide hebben hun tekortkomingen en kunnen, indien niet correct toegepast, de gebruiker van de jaarrekening op het verkeerde been zetten.

Bovendien is de ene gebruiker de andere niet. De informatie behoefte van een langetermijnbelegger is anders dan die van een actieve handelaar. Die van de toezichthouder anders dan van een bank. Zo veel mensen, zo veel smaken. Een wedloop naar het superieure waardebegrip is daarom zinloos.

Probleem is eerder dat de toelichting bij de jaarrekening slecht toegankelijk is. Zelfs als informatie over reële waarde of belangrijke contractuele bepalingen wordt toegelicht, is de kans groot dat beleggers in het woud van toelichtingvereisten cruciale informatie over het hoofd zien. Je zult als onderneming dus altijd betekenis moeten geven aan verantwoordingsinformatie over derivaten. De accountant kan in zijn verklaring de lezer hier nog eens actief op attenderen.

Gelukkig is het in de huidige tijd niet langer nodig om dit vraagstuk eendimensionaal te benaderen. Want waarom zouden we in gevallen dat inzicht in de reële waarde van een derivaat voor bepaalde belanghebbenden van groot belang is niet streven naar twee balansen? Via de open internetstandaard XBRL ontstaat een mogelijkheid om gebruikers zelf te laten bepalen of ze de balans willen zien op basis van kostprijs, op basis van reële waarde of op basis van allebei.

Complexe materie reduceren tot één journaalpost die met balpen op doordrukpapier kan worden uitgeschreven, is echt niet meer van deze tijd.

Deze bijdrage is tevens gepubliceerd in het Financieele Dagblad van 5 december 2013.

Deel dit artikel

Arjan Brouwer is partner bij PwC en hoogleraar externe verslaggeving aan de VU Amsterdam.

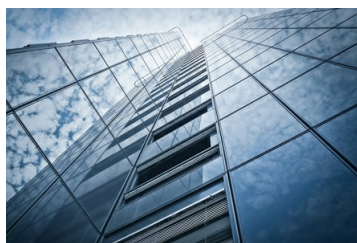
GERELATEERD

NIEUWS | 07 juli 2021

ABN Amro hoeft tien mkb-bedrijven geen vergoeding te betalen in renteswapzaak

ABN Amro hoeft tien mkb-bedrijven geen schadevergoeding te betalen voor zogeheten renteswapproducten. →

NIEUWS | 01 juni 2021

Banken zijn klaar met grote compensatieregeling derivatenkwesitie

Banken zijn klaar met het regelen van de vergoedingen in het slepende rentederivatendossier. Volgens de Autoriteit Financiële Markten (AFM) ontvingen bijna 19.000... →

IFRS | 09 december 2020

COVID-19 en IFRS 9 kredietverliezen

IFRS 9 brengt grotere volatiliteit met zich mee bij abrupt verslechterende economische omstandigheden. →

DISCUSSIE | Opinie | 07 mei 2020

Hét moment voor grondige review van IFRS 9?

IFRS 9 werkt in geval van een abrupte crisis sterker procyclisch dan de vorige boekhoudregel, betoogt Hasan Gürkan. →

NIEUWS | 16 april 2020

'IFRS 9-regels worden onverantwoord opgerekt'

De IFRS 9-regels worden vanwege de coronacrisis minder streng gehanteerd, wat het risico op een financiële crisis doet toenemen. →
